

EXPUNERE DE MOTIVE

la Legea privind competența de jurisdicție, recunoașterea și executarea în România a hotărârilor în materie civilă și comercială pronunțate în statele membre ale Uniunii Europene

Raporturile de drept internațional privat sunt guvernate, în legislația românească, de prevederile Legii nr.105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, care cuprinde regulile de determinare a legii aplicabile în cazul raporturilor juridice cu element de extraneitate, precum și normele de procedură în litigii privind raporturi de drept internațional privat.

Dispozițiile acestei legi sunt aplicabile în măsura în care convențiile internaționale la care România este parte nu stabilesc o altă reglementare.

Acesta este contextul în care, în cadrul negocierilor de aderare la Uniunea Europeană, la capitolul 5 – “Dreptul societăților comerciale”, România și-a asumat angajamentul de a completa și moderniza cadrul legislativ național pentru a transpune Regulamentul Consiliului nr.44/2001 privind competența jurisdicțională, recunoașterea și executarea hotărârilor judecătorești în cauzele civile și comerciale pronunțate în statele membre ale Uniunii Europene.

În urma abordării comparative a dispozițiilor cuprinse în Regulament și în Legea nr.105/1992, s-a desprins concluzia potrivit căreia principiile stabilite de legea română sunt conforme cu cele prevăzute de Regulament, însă domeniul de aplicare al Legii nr.105/1992 este mult mai larg, reglementând relațiile României cu orice stat, nu numai cu statele membre ale Uniunii Europene.

Având în vedere cele de mai sus, a devenit necesară transpunerea Regulamentului printr-o lege specială, complementară Legii nr.105/1992, care să reglementeze competența de jurisdicție, recunoașterea și executarea în România a hotărârilor în materie civilă și comercială pronunțate în statele membre ale Uniunii Europene.

Pentru aceste considerente a fost elaborată legea alăturată, care este structurată în cinci capitole cu următorul conținut sintetic:

Capitolul I conține o serie de dispoziții generale referitoare la domeniul de aplicare al legii, precum și explicarea înțelesului unor termeni folosiți în cadrul acesteia.

Astfel, legea cuprinde reguli privind competența de soluționare a litigiilor născute dintr-un raport de drept internațional privat în materie

civilă și comercială, precum și norme privind recunoașterea și executarea hotărârilor pronunțate în statele membre ale Uniunii Europene.

Elementul de extraneitate din cadrul raporturilor juridice de drept internațional privat reglementate în lege aparține oricăruia dintre statele membre ale Uniunii Europene, iar hotărârile a căror recunoaștere sau executare poate fi solicitată instanțelor române sunt reprezentate de orice act de jurisdicție pronunțat de o instanță dintr-un stat membru, indiferent de denumirea actului, inclusiv un decret, ordin, decizie sau mandat de executare, precum și actul prin care se stabilesc de către grefier cheltuielile de judecată.

Transpunând dispozițiile Regulamentului, legea stabilește domeniile în care competența de jurisdicție, recunoașterea și executarea în România a hotărârilor pronunțate în statele membre nu sunt guvernate de dispozițiile acesteia.

Capitolul al II – lea este destinat stabilirii regulilor de competență, atât generală, cât și cu privire la anumite domenii speciale.

Astfel, în ceea ce privește competența generală, sunt precizate normele de competență în materie contractuală, delictuală, în materia obligației de întreținere sau în cazul cererilor în revendicare îndreptate împotriva mai multor pârâți.

Proiectul conține și dispoziții cu privire la normele de competență în materie de asigurări, stabilindu-se totodată și posibilitatea derogării de la regulile de competență, în anumite cazuri, printr-o convenție încheiată ulterior nașterii litigiului sau în cazul în care riscul acoperit se încadrează într-unul din cazurile expres prevăzute de lege.

În ceea ce privește competența în privința contractelor încheiate cu consumatorii, aceasta se determină în funcție de obiectul contractului. De asemenea, se stabilesc și instanțele la care consumatorii pot introduce acțiuni împotriva agenților economici, respectiv la care agenții economici pot introduce acțiuni împotriva consumatorilor.

Secțiunea a IV-a din Capitolul II are ca obiect determinarea regulilor de competență în materia contractelor individuale de muncă.

Preluând dispozițiile cuprinse în Regulament, proiectul stabilește și norme de competență exclusivă privind acțiunile reale imobiliare, constituirea și încetarea persoanelor juridice, valabilitatea înscrierilor în registre publice, înregistrarea sau valabilitatea brevetelor, desenelor și modelelor industriale.

Se prevede, de asemenea, în concordanță cu art.23 din Regulament, că, în cazul în care între părți a intervenit o convenție valabilă cu privire la soluționarea unui litigiu care a survenit sau care poate surveni în legătură cu un raport juridic determinat, competența instanțelor stabilită potrivit proiectului este înlăturată.

Capitolul III are ca obiect reglementarea procedurii de recunoaștere și executare a hotărârilor pronunțate în statele membre ale Uniunii Europene.

Această procedură conține unele diferențe față de cea prevăzută în Legea nr.105/1992.

Astfel, art.166 din Legea nr.105/1992 prevede recunoașterea deplin drept în România a hotărârilor străine numai dacă se referă la statutul civil al cetățenilor statului unde au fost pronunțate sau dacă, fiind pronunțate într-un stat terț, au fost recunoscute mai întâi în statul de cetățenie al fiecărei părți.

Spre deosebire de dispoziția din legea română, în art.33 din Regulament se stabilește că orice hotărâre pronunțată într-un stat membru într-unul din cazurile care intră în domeniul său de aplicare este recunoscută în celelalte state membre, fără să fie necesară recurgerea la vreo procedură specială. Preluând această dispoziție, derogatorie de la dreptul comun instituit prin Legea nr.105/1992, rezultă că, în ceea ce privește hotărârile pronunțate în statele membre, acestea sunt recunoscute în România în condițiile stabilite de noua reglementare.

Sunt prevăzute, de asemenea, documentele pe care trebuie să le depună partea care cere recunoașterea sau solicită încuviințarea executării hotărârii pe teritoriul României.

Secțiunea referitoare la recunoașterea hotărârilor pronunțate în statele membre conține dispoziții cu privire la posibilitatea de introducere a cererii de recunoaștere pe cale principală sau incidentală, precum și cazurile în care recunoașterea nu poate fi acordată.

Instanța română, însă, nu va proceda la examinarea în fond a hotărârii și nici la modificarea ei, dispoziție care, ca regulă, este cuprinsă și în Legea nr.105/1992.

În ceea ce privește executarea hotărârilor pronunțate în statele membre, este stabilită competența tribunalului în circumscripția căruia își are domiciliul sau sediul partea împotriva căreia se solicită executarea sau în circumscripția căruia urmează să se efectueze executarea.

Procedura de încuviințare a executării hotărârii străine prezintă particularitatea că hotărârea este declarată executorie fără a fi aplicabile dispozițiile referitoare la cazurile în care se poate refuza recunoașterea hotărârii străine. În această fază a procedurii (încuviințarea executării), partea împotriva căreia se urmărește executarea nu poate formula apărări.

Hotărârea pronunțată de o instanță competentă dintr-un stat membru are forță probantă în fața instanțelor române cu privire la situațiile de fapt pe care le constată, această dispoziție existând, *de lege lata*, și în art.178 din Legea nr.105/1992.

Legea preia, de asemenea, și o serie de dispoziții cu privire la hotărârile prin care se dispune plata de penalități sau cu privire la acordarea, în România, de scutiri ori reduceri de la plata taxelor judiciare de timbru și a altor cheltuieli de judecată, în funcție de facilitățile de care reclamantul a beneficiat în statul membru de origine.

Capitolul IV conține dispoziții cu privire la executarea actelor autentice și a tranzacțiilor judiciare, acte asimilate, în ceea ce privește efectele, actelor de jurisdicție pronunțate de instanțe, dispoziții care sunt în concordanță cu cele prevăzute în art.179 al Legii nr.105/1992.

Dispozițiile finale sunt cuprinse în **Capitolul V** și se referă la modalitatea în care instanța română determină dacă partea care introduce o cerere are domiciliul pe teritoriul României, aplicând în acest scop, fie legea română, dacă partea are domiciliul pe teritoriul României, fie legea statului membru a cărui cetățenie este invocată în parte.

De asemenea, se prevede ca intrarea în vigoare a legii să fie la un an de la publicarea în Monitorul Oficial al României.

Față de cele prezentate mai sus, Parlamentul României a adoptat Legea privind competența de jurisdicție, recunoașterea și executarea în România a hotărârilor în materie civilă și comercială pronunțate în statele membre ale Uniunii Europene.